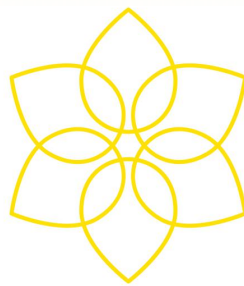

SEGÉDLET GONDNOKSÁGRÓL VALÓ ELŐZETES NYILATKOZATHOZ

MAGYAR
HOSPICE
ALAPÍTVÁNY

KÉSZÜLT: 2023. március (Magyar Hospice Alapítvány)

GONDNOKSÁG ALÁ HELYEZÉS - ELŐZETES JOGNYILATKOZAT

Az ember cselekvőképessége a hétköznapi életben azt jelenti, hogy felelősen és tettei következményeit felismerve el tud járni a saját érdekében, ismeri és képviseli saját jogait ügyeinek intézése során. Azonban előfordulhat, hogy a korosodással vagy egyéb tényező okán az érintett egyre kevésbé képes belátni tettei hatását és olyan helyzetbe kerül, amikor már védelemre szorul. A gondnokság intézménye a mentális zavarral érintett embertársainkat védi és igen szigorú szabályrendszer érvényesül az egész folyamat során. A gondnok az érintett személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője.

A nagykorú, cselekvőképes személy gondolhat a jövőben bekövetkező mentális állapotromlására és előzetes jognyilatkozatot tehet közokiratban, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban vagy gyámhatóság előtt személyesen. Ebben a nyilatkozatában megnevezheti a jövőben kijelölésre javasolt gondnokát vagy gondnokait, illetve ki is zárhat személyeket a gondnokság köréből, továbbá meghatározhatja, hogy egyes személyes és vagyoni ügyeiben a gondnok milyen módon járjon el.

Az előzetes jognyilatkozatot be kell jegyezni az Országos Bírósági Hivatalnál elektronikusan vezetett előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásába. A bejegyzés illetékköteles (jelenleg 15.000.- forint). A nyilvántartásba vételről a gyámhatóság, a közjegyző vagy az ügyvéd gondoskodik. Az előzetes jognyilatkozat a nyilvántartásba való bejegyzés elmaradása esetén is érvényes. Fontos azonban, hogy valamennyi bíróság valamennyi előtte folyó ügyben betekinthesse a nyilvántartásba, ez védelmet jelent a nyilatkozatot tevő személynek. Az előzetes jognyilatkozat alkalmazása a bírósághoz intézett kérelemmel mellőzhető, ha teljesítése a körülmények változása révén a gondnokolt érdekével ellentétes lenne.

A cselekvőképesség korlátozása a magyar jogi keretek között csak a bíróság által lefolytatott peres eljárás keretében lehetséges. Így mindaddig cselekvőképes az ember, amíg cselekvőképességét a bíróság gondnokság alá helyezést elrendelő ítélete nem korlátozza. A bíróság minden esetben figyelembe veszi az érintett egyéni körülményeit, családi és társadalmi kapcsolatait és érdekei védelmében hozza meg döntését.

A bíróság eljárását a nagykorú együtt élő házastársa, élettársa, egyenesági rokona (gyermek, unokája, vagy szülője), testvére, a kiskorú törvényes képviselője (a gyermek 17. életévének betöltését követően), a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

A per során a bíróság a gyámhivatal bevonásával megvizsgálja az érintett személyi körülményeit, vagyoni helyzetét és igazságügyi szakértő kirendelésével az érintett mentális állapotát is. Ha a per a gyámhatóság indítja, akkor már a per megindítása előtt sor kerül ideiglenes gondnok kirendelésére az eljárás alá vont személy érdekeinek képviselete érdekében, egyéb esetben ez a bíróság döntésén múlik. A gondnok kirendelése és tevékenységének meghatározása során a gyámhatóság az előzetes jognyilatkozatban foglaltak figyelembevételével jár el. A lefolytatott peres eljárás végén a bíróság ítéletet hoz, dönt a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezéséről. Határozatában elrendeli az előzetes jognyilatkozat alkalmazását, kivéve, ha

- az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítése a gondnokság alá helyezett személy érdekeivel kifejezetten ellentétes, vagy
- a megnevezett személy az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítését nem vállalja, vagy vele szemben jogszabályban meghatározott kizáró ok áll fenn.

A gondnokot a gyámhatóság rendeli ki határozatával a bírósági ítélet alapján.

Ha a gondnokság alá helyezéssel érintett személy nem tett előzetes nyilatkozatot, akkor a gyámhatóság elsősorban az együtt élő házastársat, élettársat rendeli ki gondnokul. Ha az érintettnek nincs ilyen hozzátartozója, vagy van, de kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alá helyezett személy érdekeit, a gyámhatóság olyan személyt rendel ki, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével alkalmas. Az arra alkalmas személyek közül előnyben kell részesíteni a szülőket vagy a szülők által a haláluk esetére közokiratban vagy végrendeletben megnevezett személyt, ilyenek hiányában azokat a hozzátartozókat, akik szükség esetén a személyes gondoskodást is el tudják látni.

Ha ezen sorrend alapján sem rendelhető ki senki, akkor a gondnokság alá helyezett személy számára hivatásos gondnokot rendel ki a gyámhivatal. A hivatásos gondnok személyes gondoskodásra nem kötelezhető.

A cselekvőképesség részleges korlátozása azt jelenti, hogy akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége (mentális zavara következtében) tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, és meghatározott ügycsoportban gondnokság alá helyezése indokolt, ezekben a személyi és vagyoni jellegű ügycsoportokban önállóan nem tehet érvényes jognyilatkozatot.

A cselekvőképesség teljes korlátozása azt jelenti, hogy, azt, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége (mentális zavara következtében) tartósan, teljeskörűen hiányzik, gondnokság alá helyezik. Ez az intézkedés csak akkor alkalmazható, ha az érintett személy jogainak védelme a cselekvőképességet nem érintő módon vagy a cselekvőképesség részleges korlátozásával nem biztosítható.

A gondnoki tisztség nagy felelősséggel jár, a gondok tevékenységét és működésének törvényességét a gyámhatóság felügyeli. A gondnok - az általa kezelt vagyona tekintetével - évente jelentési vagy számadási kötelezettséggel tartozik működése során a gyámhatóság felé.

A segédlet létrehozásában szakértőként részt vett: dr. Bertháné dr. Szlatinai Zsuzsanna jogász, mediátor.

Segédleteink készítése során legjobb szándékunk szerint igyekszünk követni az éppen hatályos törvényi és egyéb ide vonatkozó szabályozásokat, ismereteket, mégis előfordulhat, hogy a dokumentumban szereplő információk nem pontosan helytállóak. Ezért a jogi, egészségügyi vagy pénzügyi következményt maguk után vonó segédletek használata csak személyre szabás és egyéni szakmai felügyelet (orvos, ügyvéd, közjegyző, pénzügyi tanácsadó, stb.) mellett ajánlott, a használatból eredő károkért felelősséget nem vállalunk.

1032 Budapest, Kenyeres u. 18-22. | +36 1 250 5513
info@hospicehaz.hu | www.hospicehaz.hu